

Zorg

door Geert Dibbets

Wie aan het begin van de negentiende eeuw zwanger was of iets mankeerde, kon naar een vroedmeester, een vroedvrouw of een geneesheer gaan. Sommige mensen konden zo'n consult zelf betalen; zij hadden een vrije artsenuitkeus. Wie daarvoor te arm was, moest een beroep doen op de gemeente. Die ging tegen een vast jaartarief een overeenkomst aan met een arts ter plaatse of uit de omgeving.

Inwoners van de gemeente Heumen en Malden waren tot 1840 vooral aangewezen op geneesheren en verloskundigen uit Nijmegen; wie zelf met de arts kon afrekenen, kon ook elders terecht, bij voorbeeld in Wijchen of Grave. In 1840 kreeg Heumen een eigen gemeentearts, maar toen die in 1845 naar Mook vertrok heeft men het weer jaren moeten doen met artsen van buiten de gemeente. Overigens waren de plattelandsgeneesheren goed in staat tot het verlenen van medische eerstelijnszorg. Vroeg de toestand van de patiënt om een oordeel van een hoger geschoolde medicus, dan kon de plattelandsdokter haar of hem doorsturen naar een dokter in Nijmegen of naar een ziekenhuis aldaar: vanaf 1850 was dat het katholieke Canisius- en vanaf 1895 het protestantse Wilhelminaziekenhuis.

De eerste universitair opgeleide arts die, in 1886, gemeentearts werd van Heumen en Malden, was Petrus van Aernsbergen. Die voerde zijn praktijk overigens vanuit Grave. Pas met de komst van Jan Stuyt in 1918 kreeg Heumen een huisarts, die binnen de gemeentegrenzen woonde, in het Heumense deel van Molenhoek. In Overasselt had zich in 1949 een huisarts gevestigd, dokter Beerepoot. In 1956 kreeg Malden een eigen arts, dokter Jan van Meyel.

Buurderij De Lage Hof, Overasselt (foto website De Lage Hof)

Zorgcentrum Malderburch, Malden
(foto LE)

Zorgcentrum De Kroonsteen, Malden
(foto LE)

Al in 1933 was er in Malden een afdeling opgericht van het Wit-Gele Kruis, een katholieke organisatie die zich inzette voor de volksgezondheid en de ziekenverpleging. Vandaaruit ontstond in 1934 ook een consultatiebureau voor zuigelingen. Tijdens de oorlog waren er in Malden en in Heumen noodziekenhuizen. In 1956 of 1957 heeft Joan Nillesen, directeur van de stichting Streekbelangen Maas en Waal en Rijk van Nijmegen, geadviseerd tot de oprichting van een 'bejaardenhuis' voor ongeveer 70 bewoners van Malden. Pas einde 1964 is de opdracht tot het ontwerpen van een gebouw voor 120 gezonde 65-plussers verstrekt. In mei 1968 hebben personeel en eerste bewoonster hun intrek genomen in de 'Malderburch'. Onder andere als gevolg van veranderingen in wetgeving en zorgopvatting heeft de geheel gerenoveerde instelling zich in de loop der jaren ontwikkeld tot het 'centrum voor wonen, welzijn en zorg' van nu.

De ingebruikneming in 1980 van 'De Kroonsteen', waar artsen, apotheker, fysiotherapeuten en andere hulpverleners een gemeenschappelijk onderkomen vonden, maakte dat de contacten tussen (para)medische disciplines gemakkelijker dan voordien konden verlopen. De éne arts die niet alleen medicijnen voorschreef maar ook leverde, had plaatsgemaakt voor een groep mannen en vrouwen die elk vanuit hun eigen kennis konden bijdragen aan de gezondheid van de patiënten.

Na 1980 is er een aantal kleinschalige initiatieven op het gebied van de zorg van de grond gekomen, zoals 'Het Tweede Huis' in Nederasselt voor sociaal-maatschappelijke opvang, dagcentrum 'Steenhuys' in Malden voor mensen met een beperking, en 'Buurderij de Lage Hof' in Overasselt waar een aantal cliënten woonruimte en een kleine groep ouderen een dagbesteding geboden wordt.

Het Tweede Huis, Nederasselt (foto LE)